

OBSAH

Nejčastěji citované předpisy.....	11
Nejčastěji použité zkratky	11
Úvod.....	12
METODISKÁ ČÁST	15
I. VÝKLAD K ZÁKONU O ÚČETNICTVÍ.....	17
1. Legislativní úprava účetnictví v České republice a navazující právní předpisy pro podnikatele	17
1.1 Zákon o účetnictví	17
1.2 Vyhláška č. 500/2002 Sb.	20
1.3 České účetní standardy	22
1.4 Vazba účetnictví na obchodní právo	23
1.5 Vztah zákona o daních z příjmů k účetnictví	24
2. Vymezení účetních jednotek a jejich členění do kategorií.....	31
2.1 Účetní jednotky a vedení podvojného účetnictví podnikatelů	31
2.2 Členění účetních jednotek do kategorií – účetní povinnosti a osvobození.....	33
2.2.1 Kategorie účetních jednotek.....	33
2.2.2 Vymezení kritéria čistý obrat a dalších kritérií pro zařazení účetní jednotky do příslušné kategorie.....	35
2.2.3 Testování hraničních hodnot a zařazení účetní jednotky do příslušné kategorie účetních jednotek	37
2.2.4 Základní účetní povinnosti účetních jednotek podle kategorií a případné úlevy	40
3. Základní účetní povinnosti a zásady při vedení podvojného účetnictví	44
3.1 Základní povinnosti při vedení podvojného účetnictví	44
3.2 Účetní metody, účetní principy a zásady	46
4. Měna účetnictví a přechod na novou funkční měnu	52
5. Účetní období a zdaňovací období.....	54
5.1 Účetní období u pokračující účetní jednotky.....	54
5.2 Účetní období u zúčastněných obchodních korporací při přeměně	56
5.3 Zdaňovací období.....	57
6. Povinnost vedení účetnictví, otevírání a uzavírání účetních knih	59
6.1 Povinnost vedení účetnictví (vznik a zánik)	59
6.2 Otevírání účetních knih	61
6.3 Uzavírání účetních knih	62

7. Rozsah vedení účetnictví a účetní knihy	65
7.1 Rozsah vedení účetnictví.....	65
7.2 Účetní knihy a účtové rozvrhy v soustavě podvojného účetnictví.....	67
8. Účetní závěrka a rozsah sestavení účetní závěrky	69
8.1 Rozsah účetní závěrky.....	69
8.2 Typy účetních závěrek.....	69
8.3 Rozvahový den.....	70
9. Účetní záznamy, účetní doklady a další písemnosti	71
9.1 Účetní záznamy.....	71
9.2 Účetní doklady.....	75
9.3 Úschova účetních písemností a dalších účetních záznamů.....	78
10. Oceňování v účetnictví	80
10.1 Obecně.....	80
10.2 Ocenění k okamžiku uskutečnění účetního případu (v průběhu roku).....	80
10.3 Ocenění k rozvahovému dni.....	83
11. Inventarizace majetku, závazků a průkazné dokládání ztrát aktiv	87
11.1 Pojem „inventarizace“.....	87
11.2 Periodické a průběžné inventarizace.....	89
11.3 Inventarizační rozdíly.....	90
11.4 Průkazné doložení ztrát, zničení a likvidace majetku.....	93
12. Odpovědnost za vedení účetnictví a pokuty (sankce) za porušení zákona o účetnictví	96
 II. ÚČETNÍ METODY A POSTUPY ÚČTOVÁNÍ PŘI VEDENÍ PODVOJNÉHO ÚČETNICTVÍ PODNIKATELŮ	
1. Charakteristika vyhlášky č. 500/2002 Sb.	100
1.1 Předmět vyhlášky.....	100
1.2 Účetní jednotky podléhající vyhlášce.....	101
1.3 Struktura a obsah vyhlášky.....	101
2. Struktura směrné účtové osnovy pro podnikatele podle vyhlášky a účtový rozvrh	103
2.1 Členění a formální uspořádání směrné účtové osnovy pro podnikatele.....	103
2.2 Účtový rozvrh účetní jednotky.....	104
3. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (stálá aktiva)	121
3.1 Třídění a vykazování dlouhodobého hmotného majetku v účetnictví.....	121

3.2 Vykazování a oceňování hmotných movitých věcí	123
3.3 Pozemky, stavby a technické zhodnocení	126
3.3.1 Nemovité věci.....	126
3.3.2 Právo stavby.....	127
3.3.3 Den uskutečnění převodu vlastnictví k nemovité věci.....	129
3.3.4 Technické zhodnocení staveb a jiného dlouhodobého majetku.....	130
3.3.5 Úplatně nabytá věcná břemena.....	132
3.3.6 Uvedení dlouhodobého hmotného majetku do užívání a zařazení do aktiv.....	133
3.4 Dlouhodobý nehmotný majetek	134
3.4.1 Vymezení, třídění a vykazování dlouhodobého nehmotného majetku v účetnictví.....	134
3.4.2 Nehmotné výsledky vývoje.....	136
3.4.3 Software a ocenitelná práva.....	138
3.4.4 Goodwill.....	138
3.4.5 Povolenky na emise a preferenční limity.....	139
3.5 Vlastnické právo a ekonomické vlastnictví dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku v účetnictví	142
3.6 Ocenění dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku	144
3.6.1 Ocenění pořizovací cenou.....	144
3.6.2 Ocenění vlastními náklady.....	149
3.6.3 Ocenění reprodukční pořizovací cenou.....	149
3.7 Pořízení, odpisování a vyřazení dlouhodobého majetku	150
3.7.1 Pořízení nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku včetně poskytnutých záloh či závdavků.....	150
3.7.2 Odpisování nehmotného a hmotného dlouhodobého majetku.....	151
3.7.3 Snížení hodnoty (znehodnocení) dlouhodobého majetku.....	157
3.7.4 Vyřazení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.....	159
3.8 Prodej – nákup – pacht obchodního závodu	161
3.8.1 Nákup obchodního závodu (z pohledu kupujícího).....	161
3.8.2 Prodej obchodního závodu (z pohledu prodávajícího).....	166
3.8.3 Pacht obchodního závodu.....	167
3.9 Analytická evidence dlouhodobého majetku	169
4. Zásoby	171
4.1 Obecná část – vymezení zásob.....	171
4.2 Oceňování zásob.....	172
4.2.1 Nakupované zásoby.....	172
4.2.2 Zásoby vytvořené vlastní činností.....	174
4.2.3 Testování na snížení hodnoty zásob.....	176
4.3 Způsoby a postupy účtování zásob.....	178
4.3.1 Způsob A evidence zásob.....	178

4.3.2	Způsob B evidence zásob	179
4.3.3	Digitální měny a jejich účtování	180
4.3.4	Inventarizace a manka a škody	181
5.	Dlouhodobý a krátkodobý finanční majetek (cenné papíry, podíly, směnky, zlato a drahé kovy).....	184
5.1	Klasifikace cenných papírů v účetnictví a jejich zachycení v účetnictví	184
5.2	Ocenění cenných papírů a obchodních podílů.....	188
5.2.1	Ocenění cenných papírů a podílů k okamžiku pořízení, resp. nabytí	189
5.2.2	Ocenění cenných papírů a podílů ke konci rozvahového dne	190
5.3	Způsob vypořádání rozdílu mezi oceněním ke dni pořízení a oceněním k rozvahovému dni	193
5.3.1	Cenné papíry k obchodování a ostatní (realizovatelné) cenné papíry ...	193
5.3.2	Vypořádání rozdílu z ocenění ekvivalencí u majetkových účastí	195
5.4	Účtování a vykazování výnosů z cenných papírů a podílů	197
5.4.1	Výnosy z majetkových cenných papírů a podílů	197
5.4.2	Výnosy (úroky) z dluhových cenných papírů	198
5.5	Praktická část – účtování o cenných papírech (účetní provedení z hlediska právnické osoby – držitele cenného papíru)	199
5.6	Směnky	201
5.6.1	Směnky – jejich oceňování ke dni nákupu nebo vystavení směnky k rozvahovému dni	202
5.6.2	Prodej, resp. postoupení směnek, eskont a úročení	203
5.7	Zlato, drahé kovy a drahé kameny	206
6.	Zúčtovací vztahy – pohledávky a závazky.....	207
6.1	Obecná část	207
6.2	Oceňování pohledávek a závazků.....	208
6.3	Zánik závazků a pohledávek.....	209
6.4	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	210
6.5	Dohadné účty aktivní a pasivní.....	211
6.6	Účetní opravné položky k pohledávkám po lhůtě splatnosti.....	215
6.7	Zákonné opravné položky k pohledávkám po splatnosti a odpis pohledávek.....	217
6.7.1	Základní východiska pro daňový postup při odpisu a tvorbě zákonných opravných položek.....	217
6.7.2	Odpis pohledávek.....	217
6.7.3	Základní režimy pro tvorbu a čerpání zákonných opravných položek k pohledávkám	219
6.8	Vklady pohledávek do dceřiné společnosti	224

7.	Náklady, výnosy a jejich časové rozlišení	226
7.1	Náklady, výnosy a výsledek hospodaření	226
7.2	Časové rozlišení nákladů a výnosů	227
7.2.1	Obecná část	227
7.2.2	Časové rozlišení nákladů a výnosů	228
7.2.3	Časové rozlišování nákladů a výnosů v cizí měně.....	234
8.	Rezervy	235
8.1	Obecná část	235
8.2	Zákonné rezervy	236
8.3	Účetní rezervy	242
8.4	Účtování o rezervách	245
9.	Pokles hodnoty majetku (úprava hodnot aktiv)	246
10.	Kurzové přepočty, ocenění majetku v cizích měnách a přechod na jinou měnu účetnictví	250
10.1	Obecná část	250
10.2	Způsob použití obecného kurzu v průběhu účetního období.....	251
10.3	Účtování kurzových rozdílů	253
10.3.1	Vymezení a vznik kurzových rozdílů	253
10.3.2	Účtování kurzových rozdílů v průběhu účetního období.....	254
10.3.3	Přepočet vybraných aktiv a závazků k rozvahovému dni a účtování kurzového rozdílu při uzavírání účetních knih.....	255
10.4	Příklady účtování kurzových rozdílů	258
10.5	Přechod na jinou měnu účetnictví.....	260
10.5.1	Funkční měna a pravidla pro přechod na novou měnu účetnictví.....	260
10.5.2	Postup při přechodu na jinou funkční měnu.....	261
10.5.3	Příklad přechodu na jinou měnu	264
11.	Účtování mezd, zdravotního a sociálního pojištění	268
12.	Přijaté dotace, dary a jejich účtování	270
13.	Daň z přidané hodnoty.....	276
13.1	Obecná charakteristika DPH a účtování	276
13.2	Účtování uskutečněných zdanitelných plnění a záloh.....	278
13.3	Cizí měna při účtování o DPH.....	279
14.	Finanční leasing hmotného majetku a nájemné (z pohledu nájemce)	282
15.	Účtování v kapitálových společnostech	288
15.1	Vymezení základních pojmů.....	288
15.2	Účtování při vzniku obchodní společnosti (zahajovací rozvaha a náklady před založením společnosti)	289

15.3 Peněžité a nepeněžité vklady do kapitálových obchodních společností.....	290
15.3.1 Peněžité vklady do kapitálových obchodních společností	290
15.3.2 Nepeněžité vklady do kapitálových obchodních společností	291
15.3.3 Zvyšování základního kapitálu u kapitálových obchodních společností.....	295
15.3.4 Ážio a příplatky mimo základní kapitál	298
15.4 Snižování základního kapitálu	299
15.5 Rozdělování zisku a jiných vlastních zdrojů u kapitálových společností	300
15.6 Záloha na podíl na zisku a její účtování a vykazování.....	302
15.7 Výsledek hospodaření minulých let	304
16. Účtování individuálního podnikatele	306
17. Splatná a odložená daň z příjmů	308
17.1 Obecně	308
17.2 Splatná daň z příjmů a rezerva na daň z příjmů.....	308
17.3 Odložená daň z příjmů.....	309
17.3.1 Vymezení odložené daně a její výpočet	309
17.3.2 Účtování o odložené dani a její vykazování.....	311
17.3.3 Specifické situace a transakce související s odloženou daní	317
17.3.4 Praktická část – účtování o odložené dani	318
17.4 Účtování daně z příjmů ve veřejných obchodních společnostech.....	319
18. Změny účetních metod, změny účetních odhadů a oprava účetních chyb a nesprávností	321
18.1 Chyby a nesprávnosti minulých let	321
18.2 Změna účetní metody.....	326
18.3 Účetní odhady	328
III. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH.....	330
1. Uzavírání účetních knih a daň z příjmů.....	330
1.1 Postupy při uzavírání účetních knih	330
1.2 Otevírání a uzavírání účetních knih	332
2. Účetní závěrka	334
2.1 Vymezení účetní závěrky, druhy účetních závěrek a rozvahový den	334
2.2 Obsah a rozsah řádné účetní závěrky	335
2.3 Rozvaha a výkaz zisku a ztráty	337
2.3.1 Obecné vymezení rozvahy a výkazu zisku a ztráty, rozsah a formální pravidla pro jejich sestavování.....	337
2.3.2 Události po rozvahovém dni.....	341

2.3.3 Srovnatelnost za běžné a minulé účetní období v účetních výkazech.....	342
2.3.4 Účetní výkazy s vazbou položek na účtovou osnovu (rok 2026).....	346
2.4 Příloha v účetní závěrce.....	360
2.4.1 Obecně	360
2.4.2 Rozsah a struktura přílohy pro podnikatele	362
2.4.3 Obsah přílohy pro podnikatele.....	363
2.5 Přehled o změnách vlastního kapitálu	379
2.6 Přehled o peněžních tocích	381
2.7 Sestavení a odevzdání účetní závěrky.....	381
2.8 Mezitímní účetní závěrka	383
3. Výroční zpráva – obsah, způsob zveřejnění a audit.....	386
3.1 Výroční zpráva a její obsah u malých a středních účetních jednotek.....	386
3.2 Výroční zpráva, zpráva o udržitelnosti a další zprávy sestavované velkými obchodními společnostmi	388
3.2.1 Výroční zpráva a její obsah u emitentů cenných papírů obchodovaných na burze	388
3.2.2 Zpráva o udržitelnosti	389
3.2.3 Zpráva o daních z příjmů	395
3.2.4 Zpráva o platbách orgánům správy členského státu EU nebo třetí země	397
3.3 Zpráva o vztazích.....	398
3.4 Způsoby zveřejňování údajů z účetní závěrky a z výroční zprávy	399
3.5 Audit (ověření) účetní závěrky, výroční zprávy a dalších zpráv.....	403
4. Přehled o peněžních tocích (cash flow).....	408
4.1 Úvod	408
4.2 Struktura a členění peněžních toků na činnosti (funkce).....	411
4.2.1 Základní struktura peněžních toků.....	411
4.2.2 Peněžní toky z provozní činnosti	412
4.2.3 Peněžní toky z investiční činnosti	412
4.2.4 Peněžní toky z finanční činnosti.....	413
4.2.5 Vykazování specifických položek v přehledu o peněžních tocích.....	414
4.3 Metody vykazování peněžních toků z provozní činnosti	416
4.4 Zdroj informací cash flow a analytická evidence	417
4.5 Souhrnný příklad na přehled o peněžních tocích (nepřímá metoda)	420
4.5.1 Zadání příkladu.....	421
4.5.2 Sestavení cash flow čistou přímou metodou (sestaveno z údajů na účtech peněžních prostředků)	429
4.5.3 Sestavení cash flow nepřímou metodou	430

5. Konsolidovaná účetní závěrka	443
5.1 Obecná část	443
5.2 Vymezení konsolidačního celku	447
5.3 Konsolidační pravidla	449
5.4 První konsolidovaná účetní závěrka a rozdíl po první konsolidaci	449
5.5 Metody a systém konsolidace	451
5.6 Charakteristika metod konsolidace	452
5.6.1 Metoda plné konsolidace	452
5.6.2 Poměrná metoda konsolidace	452
5.6.3 Metoda ekvivalence	453
5.6.4 Vyloučení vzájemných operací	454
5.6.5 Konsolidovaná rozvaha a konsolidovaný výkaz zisku a ztráty	454

PŘÍLOHOVÁ ČÁST – ÚČETNICTVÍ

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví	458
Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví	528
České účetní standardy pro podnikatele – přehled	589

PŘÍLOHOVÁ ČÁST – DAŇOVÉ ZÁKONY A DALŠÍ PŘEDPISY Z OBLASTI DANÍ

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů	680
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	698
Pokyn D-34	951
Pokyn D-32	986
Pokyn D-334	992
Pokyn GFŘ D-59	998
Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění	1055
Vyhláška č. 573/2025 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2026	1062
Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty	1064

Nejčastěji citované předpisy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „zákon o účetnictví“ nebo „ZoÚ“)

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“ nebo „ZDP“)

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů (dále jen „zákon o rezervách“)

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o DPH“)

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“)

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“)

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „zákon o obchodních korporacích“ nebo „ZOK“)

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“)

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „vyhláška“)

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „České účetní standardy pro podnikatele“)

Pokyn GFŘ D-59 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Pokyn D-59“)

Nejčastěji použité zkratky

ČNB – Česká národní banka

GFŘ – Generální finanční ředitelství

ÚZ – účetní závěrka

Všechny právní předpisy, na které se v publikaci odkazuje, jsou míněny ve znění pozdějších předpisů, pokud není výslovně uvedeno jinak.